

PASVALIETIS

LIETUVOS ATGIMIMO DEMOKRATINĖS JĖGOS RĖMIAS LAIKRAŠTIS

Nr. 13 (17). 1991 m. lapkričio 14 d.

Įstatymas - tai stulpas: jei negali perlipti, gali apeiti.

/Iš liaudies humoro/

Giedrą, šiltą ir ramią lapkričio pirmąjį kaime neliko nei kolūkių, nei kolūkių pirmininkų. Būtų istorinė diena, jei visi kolūkiečiai ir jų vadovai būtų galėję išsivaikščioti po namus ir prie televizorių laukti, kas bus toliau. Bet jie liko dirbti, kol ateis į jų vietą.

- Mieli žmonės, dirbkim savo kasdieninį darbą, kaip dirbę, juk mums, o ne kitiems reiks čia toliau gyventi, - lapkričio pradžioje melžėjų, mechanizatorių susirinkimuose kalbėjo Povilas Paliulis, dar nežinodamas, kad Sąjūdžio pareikštas nepasitikėjimas jau atleido jį nuo pareigos, duotos žmonių. Jų nepaklausus - atimtos.

- Saugome techniką, kitą turta, nepasimetėme, - sakė dar nežinąs savo likimo Daujėnų kolūkiu vadinto žmonių susivienijimo vadovas.

Visą savaitę, rajono savivaldybėje aptarus ir ministerijai pasiūlius kandidatūras, tvyrojo nežinia. Atsistatydino "Įstros" akcinio ūkio pirmininkas, vienas iš doriausių kaimo specialistų Povilas Džiūvė, į pensiją išėjo Kiemėnų kolūkio pirmininkas Vytautas Jarašūnas, šiam ūkiui tvarkyti atidavęs 23 metus, berods, tebelaikomas reikalingu Kiemėnuose, bent pavaduotojo pareigose.

Savivaldybės posėdyje neberekalingomis pripažintos Pušaloto kolūkio pirmininko Kazimiero

Tarp vakar ir rytoj

Glinskio, Kriklinių kolūkio pirmininko Broniaus Blauzdžiūno, Jurgėnų kolūkio pirmininko Aloyzo Koženiausko, "Draugystės" kolūkio pirmininko Antano Ramašausko pastangos vadovo vietoje. Tačiau "Respublika" paskubėjo pranešti, kad iš 28 buvusių vadovų visi kiti liko verti pasitikėjimo reformuoti kaimą! Sąjūdžio aprobuotas ir ministerijai pateiktas nepatikimųjų sąrašas buvo didesnis, jame buvo Povilo Paliulio iš Meškalaūkio, Algio Streikaus iš Valakėlių, Rintauto Šukio iš Žadeikonų pavardės. Kam padėkos buvę kolūkiečiai, sužinoję, kad bedarbių sąrašą papildė ir Petras Jurgaitis iš Tetirvių, Juozas Jarašūnas, neseniai išsirinktas Pervalkuose, ir Alfonsas Ruželė iš "Atžalyno"?

Tokie faktai (kol kas neoficialūs). Tokie įstatymai, neklausiantys žmonių, kurių likimas pereina į naujų administratorių rankas. Ar tikrai būtina taip nesiskaityti su kaimo žmonėmis, pripratusiais, kad nors iš išorės jie turėdavo balsą "už" ar "prieš"? Netvirtinant, kad įstatymai blogi, vis tik nepaneigsi, jog šitokia reforma atleidžia kaimo žmones nuo atsakomybės už tai, kas bus, nes spręsti jiems neduota. Sakykim, kol kas, bet neduota.

Ir dar vienas klausimas knieti. Kaip suprasti vyriausybės pagarbą Įstatymui, aiškinančiam vietos savivaldybės deputato statusą? 21 straipsnyje "Deputato darbo teisių apsauga" parašyta, kad deputatas negali būti atleidžiamas administracijos iniciatyva be Tarybos išankstinio sutikimo. Gal ne visoj Lietuvoj, bet Pasvaly Tarybos nei prašyta, nei gauta sutikimo. O atleisti iš pareigų šeši (gal net septyni) rajono Tarybos deputatai!

Taip ir skamba ausyse Virmanto Velikonio, taip pat nesutikusių ardyti to, kas daugybę metų kurta, skaitomas Juozo Macevičiaus eilėraštis su paskutine eilute

"...Savęs nesigailiu. Gailiuos žmogaus".

Taigi, gyvenimas parodys, kaip seksis agrarinė reforma rajonui, netekusiam vienuolikos ūkinių vadovų iš dvidešimt aštuonių. Jie nepražus, o netekę seno ir dar neturintys naujo šeimininko laukai, gyvulių bandos? Čia jau ne vienam kaimo žmogui reikia kaupti stiprybę, kąd išplauktum, jei pasijusi kaip kačiukas prūde. Laikykis, kaimo žmogau, ir savo žmoniškumą bei garbę išnešk per šitą metą į Lietuvą, kokią norime matyti.

P. Žvaginio nuotraukoje: Iš Povilo Džiūvės rankų - "Įstros" keturiasdešimtmečio šventės duona svečiui skaitovui Algirdui Kirkliui (1989 m.)

Toks mūsų gyvenimas

ŠIOKIADIENIAI...

Maždaug visą mėnesį Pasvalio sūrių gamyklos darbininkai ir tarnautojai nuo pirmos valandos nakties sėdinejo ant laiptų prie kasos, laukdami parnešant pinigų iš banko. Kantriausiams (arba nelaimingiausiems) algą pavyko gauti tik po trijų savaitžių laukimo. O tai dar ne didžiausias laukimas. Pavyzdžiui, Meškalaūkio žmonėms už darbą kolūkyje dar tik įpusėtas išmokėti rugsėjo mėnesio atlyginimas. Ir jau visai graudu, pamačius apsiverkusią pensininkę močiutę, Taupomojo banko eilėje nesulaukusią rublio kasdieninei duonai. Paguosti galima nebent tuo, kad šiandien Lietuvoje, sociologų tyrimo duomenimis, 53 procentams žmonių trūksta pinigų pragyvenimui, 61 procentas žmonių ekonomines problemas laiko svarbiausias Lietuvai.

...SUSITIKIMAI

Lapkričio pradžioje Pasvalyje viešėjo Lietuvos agronomų tėvas, kraštiečių profesorius Petras Vasinauskas. Domėjosi:

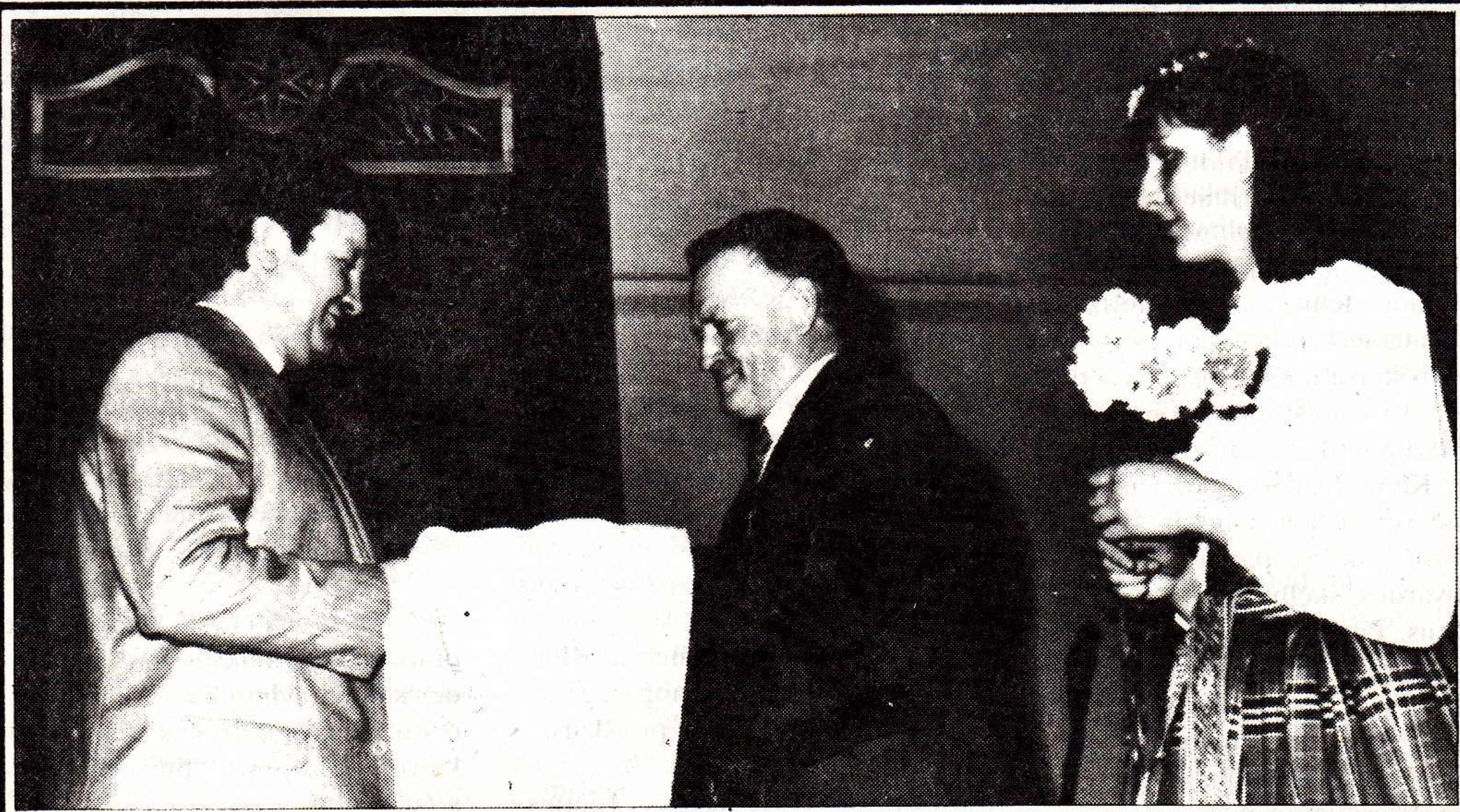
- Kiek ūkininkų? 30? O pareikšimų? 400? O kiek buvo ūkininkų Pasvalio žemėse prieš karą - 15 ar 30 tūkstančių? Tai ką darysit su ta žeme, kurios niekas nepaims?

Ir nors profesorius sakėsi nesikišąs, visą viešnagės dieną buvo girdėti jo aktyvus domėjimasis. O jo kokia nuomonė apie kaimo ateitį? Kaip bus?

- Man rodos, - atsiliepė P. Vasinauskas, - kad bus kaip po pirmojo pasaulinio karo. Atsimenu gerai, buvau jau vaikėzas. Vien piktžolės, nieko daugiau... O kaip kitaip dabar gali būti, juk vyks draskymas. Ar bus kuo dirbti tose bendrovėse, aš nežinau. Man rūpi Pasvalio rajono molis, atsimenu jį iš vaikystės kaip grumstų žemę. Dabar grumstų nebėr. Grįšit prie smulkaus inventoriaus - vėl bus grumstai. Problema...

Ilgai nuoširdžiai kalbėjosi P. Vasinauskas su senu pažįstamu agronomu A. Stankevičium, tapusiu tėvų sodyboje ūkininku, įdėmiai

(Nukelta į 4psl.)

TAI-NETURTO IŠTATYMAS

Jonas BUDREVIČIUS

LDDP Pasvalio organizacijos
tarybos pirmininkas

Lapkričio antros dienos "Tiesoje" skelbiamas Lietuvos Demokratinės darbo partijos tarybos prezidiumo Pareiškimas; lapkričio 5 d. LDDP piketas prie AT rūmų; kairiųjų frakcijos pareiškimas; LDDP vadovų spaudos konferencija... Dokumentai ir bandymai prabilti į blaivų protą, šmeižto kampanijai prieš LDDP peržengus padaromo ribas, demagogiškai iškraipant faktus apie partijos turto šaltinius. Atlaidžiami iš darbo LDDP nariai, be įstatymo leidimo inventurizuojami kabinetai...

Kodėl tęsiamas pjūdytas prieš LDDP? Ar ji žengė nors vieną žingsnį prieš Lietuvos ėjimą į nepriklausomybę?

Ar sąžininga dėti lygybės ženklą tarp TSKP ir LDDP?

Nemanau, kad žmonės pamiršo, kaip prieš dvejus metus LKP ryžtingai atsiskyrė nuo TSKP, nepasidodama M. Gorbačiovo įkalbinėjimams, J. Ligačiovo, D. Jazovo ir kitų grasinimams. Nedora, negarbinga šiandien televizijos "Valstybės studijos" laidoje suplakti istorinius kadrus į tokią demagogišką neteisybę, kad ji papiktina net paprastą pasvalietį. Mūsų laikų žmonės matė, kaip gimė LDDP, prisiimdama smūgius iš Rytų ir lietuviškų kolaborantų, palengvindama pačius pirmuosius Lietuvos žingsnius į nepriklausomybę. Jie žino, kad visą atgimimo metų laikotarpį ir po kovo 11-osios mūsų partijos lyderis A. Brazauskas visomis jėgomis stengėsi stiprinti Lietuvos jėgas, santarvę, o demokratiškai maistančius buvusios partijos narius suburti į civilizuotą parlamentinę, visai kito tipo partiją LDDP, artimą socialdemokratinėms nuostatomis.

Kodėl gi toks triukšmas sukeltas dėl LDDP turto, kai 94 procentus jo partija savanoriškai atidavė valstybei? Kodėl priimtas Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos įstatymas "Dėl LKP (TSKP) ir buvusių komunistinių organizacijų turto paėmimo"? Kodėl dar prieš priimant įstatymą, ne teisiniu keliu buvo įšaldytos LDDP sąskaitos bankuose, nacionalizuotas "Valstiečių laikraštis"? Kaip suprasti, kad iš opozicinės partijos vadovo, su didele simpatija sutinkamo visos Lietuvos žemdirbių auditorijose, bandoma atimti butą, skleisti šmeižtus?

Kaip paaiškinti, kad prisidengus žemės ūkio reforma, ir mūsų rajone atlaidžiami iš darbo LDDP nariai, nesilaikant įstatymų, neatsižvelgiant į vietinių žmonių nuomonę?

Manau, kad skaitytojas pats gali atsakyti į šiuos klausimus. Mūsų

žmonės pajutė, kad vėl atėjo metas tylėti, jei nenori būti apšauktas "tautos priešu".

Spaudimo tikslas - ir LDDP narius išgąsdinti. Vėl tapti prisitaikėliais! Beje, ir AT, kur tarp deputatų yra 71 buvęs komunistų partijos narys, tarp persivertėlių kyla nerimas. Gal todėl jie neriasi iš kailio, kad įtikytų ir išliktų naujoje valdžioje.

Kiekvienam aišku, kad mūsų partijos turto problema - politinė. Ta kukli buvusios nuosavybės, įgytos pagal galiojusius įstatymus, dalis reikalinga tik kaip įstatyminė veiklos sąlyga. Atimti viską - tai bandymas suardyti bet kokias partijos struktūras, paralyžuoti veiklą. Ar taip elgiamasi valstybėse, kuriose yra sąlygos opozicijai - būtina demokratijos sąlygai? Dar taip neseniai Sąjūdis, opozicinė jėga, turėjo sąlygas net pažeidžiant galiojančius įstatymus sukaupti dideles lėšas, pervedamas iš gamyklų. Kas savaitę visa, ką norėjo, kalbėjo "Atgimimo bangose". Šiandien kitaminčiai beveik neįmanoma ne tik skleisti savo pozicijas televizijos ir radijo laidose, bet net gi pasiteisinti, kai esi šmeižiamas.

Prie valdžios greit priprantama. Sąjūdžio remti deputatai ėjo į rinkimus su kovos prieš vadovų privilegijas vėliava. Kaip greit ta vėliava išmesta, o buvę privilegijuotieji toli pralenkti naujųjų. Du tūkstančiai deputato atlyginimams, spec. parduotuvė Turniškėse, spec. siuvykla Algirdo gatvėje, personalinės mašinos, vojažai po užsienius ne iš savos kišenės. Ir jokios kontrolės. Deputatas kontroliuoja rinkėją, o ne rinkėjas deputatą. Apgailėstaujant tenka konstatuoti, kad demagogiškai skelbiant, esą teismai ir prokurorai nėra lojalūs Lietuvai, nelieka vilties tikėtis, jog teisė gali išlikti politikos nenušūmta į šalį.

Ką vis tik daryti? Mes manome, kad opozicijos, kaip ir kiekvieno doros piliečio pareiga - tiksuoti pavardes, skelbti, rinkti neteisėtus aktus. Po to, jei ne šiandien, bus paskelbta, kas elgėsi ne tiek Lietuvos, kiek savo naudai. Jeigu mūsų legali veikla ir toliau bus stabdoma, trukdoma, tada mums beliks taikaus pasipriešinimo kelias.

LIETUVOS ATETIES FORUMO SIMPOZIUMAS

Nelengvas laukia kelias

Spalio 19 d. Mokslų Akademijos salėje devyni Pasvalio rajono EAF nariai ir rėmėjai labai susidomėję klausėmės simpoziumo tema "Demokratija: įvairovė vienovėje" diskusijų. "Kely į demokratine valstybę yra daug procesų, kuriuos reikia analizuoti", - įžanginiu žodžiu kreipėsi į simpoziumą Mokslų Akademijos prezidentas akademikas Juras Požela. Pristačiusi svečius iš Vokietijos, Bavarijos, Olandijos ir Latvijos, pirmojo disputo pranešimą padarė prof. Kazimiera Prunskienė, kalbėjo svečiai iš Vokietijos.

- Naujai Lietuvai reikia naujos Konstitucijos, - sakė vienas iš svečių. - Tarpukario laikotarpio Lietuva nebuvo demokratinė valstybė, ir senosios Konstitucijos principais nebuvo kiekvieno piliečio laisvė. Todėl būtų pavojinga pradėti naują kelią su senomis nuostatomis. Pokario Vokietija iš karto kūrė naują Konstituciją, su kuria visi įstatymai derinami ir visi ginčytini atvejai sprendžiami Konstituciniame teisme. Tik taip galima sukurti demokratinę valstybę, ir tik demokratinė valstybė gali patraukti užsienio investitorius, norinčius su Lietuva prekiauti. Atvykusiam iš kitur matyti, kad demokratinė sąmonė pas jus nėra labai išplėtotą. Kalbant su politikais, vyriausybės nariais, matyti netolerantiškumas. O neturėtų įsigalėti principas "Kas nesutinka su manim, tas nesutinka su valstybe". Antra, pas mus Vokietijoje spauda yra ketvirtoji valdžia ir mes tuo didžiuojamės. Todėl man kelia susirūpinimą, kad Lietuvoje yra vyriausybė spauda. Spaudos paskirtis nėra pranešinėti tik apie vyriausybės darbus ir sumanymus...

- Mes norim ne suvalstybinti žmogų, o sužmoginti valstybę, - sakė svečias iš Bavarijos M. Ernst. - Mūsų principai - išpažįstant krikščioniškas vertybes, akcentuoti asmenybę, atsisakyti kolektyvizmo, gerbti žmogų vien todėl, kad jis žmogus, o ne todėl, kad priklauso bendraminčių grupei.

- Yra du požiūriai, ko tikėtis iš demokratinės Lietuvos, - kalbėjo filosofas K. Stoškus. - Labiausiai platinamas - kad demokratinė Lietuva turi atstatyti buvusią Lietuvą. Tai ir nuosavybės teisių grąžinimas, ir buvusių partijų atkūrimas, nors po tiek metų ir pakitimų tokias pat partijas atkurti nebeįsėdima, kaip neįmanoma ir buvusių laikraščių atgaivinti. Netgi nedora, pavyzdžiui, atkurti žurnalą "Keturi vėjai", kurio buvo ir turėjo likti keturi numeriai, išleisti anų keturėjininkų. Daug ką galima pasakyti, įrodant, kad prieškarinės Lietuvos neatstatysim. Ir ne tik todėl, kad prieškarinėj Lietuvoj

buvo sušaudyti 4 komunistai, kad demokratijos buvo mažiau (gal ir negalėjo jos būti daugiau). Neįmanoma atstatyti todėl, kad šiuolaikiniai žmonės - tai jau visai kito Lietuvos kaimo žmonės, išėję į miestus arba kaime žiūrintys Vakarų televiziją.

Tai viena tendencija, ko norim tikėtis iš Lietuvos. Bet yra kita, kurią gina liberalai. Tai principas, kad žmogus yra tikslas, o valstybė reikalinga tarnauti jam. Liberalai teisūs, bet kaip tai įgyvendinti, kaip realizuoti žmogaus teisių gynimą? Siūlau padiskutuoti.

Antras klausimas - kokie mes turim būti, kad sukurtume demokratinę Lietuvą? Kokie esame? Mumyse ne tik senoji istorija, bet ir praėjęs šešiasdešimtmetis. Aš sutinku su mintimi, kad demokratija nebus lengva sukurti. Galim pakeist vardus, nugriaut paminklus, duot sukurtoms partijoms senus vardus, o visus kitus pavadint komunistais - bet mums visiems galvose bus komunizmas. Neįmanoma niekam per vieną naktį tapti kitokiu. Reikės laiko, pastangų, savikritikos, kad pamatyume, kiek galime būti atidūs kito požiūriui. Siūlau ramų pokalbį simpoziume ir gyvenime tarp tų, kurie mano, kad galėtume ekonomiškai ir juridškai sukurti demokratinę Lietuvą, ir tarp tų, kurie mano, kad tai tik per mus pačius turi įvykti.

- Galima tik numatyti, kokia bus demokratija ir ką ji duos Lietuvai, nepriklausomai valstybei, - kalbėjo pravoslavų bažnyčios archyviskupas Chrizostomas. - Mūsų, pergyvenusių totalitarizmą, pagrindinė bėda, kad esam įpratinti ko nors tikėtis iš naujos partijos, vyriausybės. O taip negali būti, viskas pačioje visuomenėje atsiranda ir iš jos išeina. Mums, Lietuvai ir Rusijai, bus sunkiau kurti demokratiją, negu pliuralizmo dvasią išsiauginusiose protestantizmo šalyse, todėl turim būti labai atsargūs ir ne vien komunistams suversti kalnę dėl totalitarizmo. Ir nepamirškime, kad negalima nukopijuoti pačios geriausios demokratijos ir pernešti ją į savo kraštą. Viskas turi gimti mūsų visuomenėje.

Šią diskusijos dalį po įvairių pasisakymų baigė rašytoja V. Jasukaitytė:

- Tėvynė - ne ta vieta, kur suglaudžiam sparnus, o kur juos ištiesiam.

Visa diena LAF simpoziume prabėgo tarp aukšto intelekto, didelės bendravimo kultūros žmonių, o svarbiausia, atitrūkus nuo pykčio, kaltų ieškojimo, būties kasdienybės.

Buvusiame Meškalaukio kolūkyje sklinda pasakojimai apie pirmąjį ūkininką. Mat prieš metus kitus, nenorėdamas būti apšauktas feodalu, kolūkio pirmininkas P. Paliulis viešai žmonėms sakė: pirmajam ūkininkui visokeriopai padėsim, tegul rodo naujo ūkininkavimo pavyzdį. Bet vis neatsirado tas pirmasis... Ir štai jis pasirodė. (Visų pirma - jo brolis ministras, mūsų Aukščiausiosios Tarybos deputatė; dar vienas kitas neprastas žmogus). Mandagiai auklėjamas kolūkio pirmininkas nė nemanė ginčytis: jei yra grįžtantysis ūkininkauti savininkas, tebūnie, mat juos bala tuos trūkstantis dokumentus, negi mes ne žmonės...

Taip šviežiai drenuoto lauko 38,8 hektaro ir atmatavo šiauliečiui Ipolitui Židonui, kol kas aukštosios mokyklos docentui. Atmatavo - ne

Mūsų pirmasis

tas žodis. 33 hektarus žemės suarė, suakėjo, miežiais apsejo, nupjovė, iškūlė, sandėlin suvežė. Ir saugo. 30 tonų, kaip sutarta, apskaičiavus visas išlaidas, liko Meškalaukio kolūkio gyvuliams, o 70 tonų - išsiveičias pirmasis ūkininkas, ir jei pavyksią sąlykiniais parduoti, tai ir visą šimtą tūkstančių bus uždirbęs savo žemėje šią vasarą. Tai kas, kad nė matyti nematė javo dygstant, grūdo į aruodą byrant. Pirmajam ūkininkui ir taip nepasisekė: buroky rėvėtojų negavo pasisamdyti - tai nė rauti nereikėjo; bulves žmonės pužiūrėjo labai žolėse skendinčias, o daržovių gal kas ir užaugo, ar čia labai svarbu sėti daržas! Va tik kai atvažiavo ūkininkas su kolūkio pirmininku

tartis dėl miežių, tai ir balsą pakėlė, kad derlingumo vidurkis jo nepatenkintina, kad jis tikėjęs daugiau prisitauginti. Nelengva išaiškinti miesto žmogui, kad pirmais metais po melioracijos jo lauke nė to kolūkio laukų vidurkio neužaugo, kad ir šiaip jau žmonės šnairom žiūri į ūkininką, nė piršto nepridėjusį, o per metus tokį pinigą uždirbusį, kokio anie per visus kolūkie dešimtmečius nematė... "Tai ir gerai, Tamsta, kad žadi mūsų paslaugom nebesinaudot, - atsakė naujam šeimininkui vietinis buvęs šeimininkas. - Ir mums bus rami galva".

Nepražus Ipolitus Židonis, ministro brolis. Kiemas technikos pilnas, o jei ko reikės - vėl, pab-

ardamas senus vietinius atsilikėlius, politiškai nesubrendusius, plėš savo žemės valdas. Ir nesiginčija žmonės dėl to, kas paveldėtoji priklauso, tik žiūri - ir lygina. Su kuo? Ogi kitu ūkininku, Pranu Žemaičiu iš Moliūnų, šį pavasarį apsilankiusį Meškalaukyje sėklos išsikeisti. Ankstyvą rytą Prano Žemaičio arklys jau stovėjo prie Meškalaukio sandėlio, o skubindamasis pasiteisino: dar šiandien ir pasisėt reikia... Nusistebėjo, nėt susigraudino žmonės: juk nuo Moliūnų lig Meškalaukio arkliuku per trisdešimt kilometrų. Ir žemės ar ten vienuolika, ar dvylika hektarų turis, ir tas arklys - vienintelis padėjėjas... Taigi. Oi ne prieš kiekvieną ūkininką kaimynai skubės kelt kepurę! O prieš mūsų pirmąjį ūkininką, Ipolitą Židonį - kels iš tolo... Bent kaimo gudročiams taip atrodo.

V. VALIŪNAS

Kaip lengva pamatyti kad klaida buvimas ir gyvenimas ir šiaip koks

daiktas

įvykęs arba pasirodęs ir tada lengva

ranka susisukuoja moji

iš surašytos lygumos į

baltus

atsitiktinumų

dūmo kalnus

(Jonas Žemkalnis
"Pasirodymas")

Tai kiek aptildamos, tai vėl įsidegdamos per Lietuvą sklinda kalbos apie būsimą administracinę reformą. Žodžiai "naikins rajoną" dažno lūpose. Jau bent dešimt projektų regėta spaudoje. Vieni lyg ir labiau apgalvoti, kiti atrodė gana lengva ranka sušukuoti. O pasidavus tokių siūlytojų žodinei ekvilibristikai, tikrai galima patekti į baltus atsitiktinumų dūmo kalnus. Tik dūmo kalnai niekaip negalės būti ilgalaikiai ir tvirti, todėl sprendžiant Respublikos administracinio padalijimo klausimus reiktų labai gerai apsvarstyti visus "už" ir "prieš", nepasiduoti savo intuicijai, ambicijai ar partinei priklaus-

Kas kaltas?

(Trys eilėraščiai ir trys pastraipos apie mūsų vienintelį Pasvalį)

somybei. Neatrodė, kad lietuvių išmintį "devynis kartus matuok, dešimtą kirpk" prisimena Naujieji Galingieji.

Deja,

nuo to istorinio likimo -

didžiojo, nelabojo -

galva sutino, tižo

ir nuslabo jo.

(Jonas Žemkalnis "Deja")

Mano dėmesį patraukia Šarūno Laužadžio projektas, išspausdintas "Politikos" žurnalo 30-tame numeryje. Straipsnis patraukia dėmesį naujumu, netradiciniu požiūriu ir savita argumentacija. Autoriaus tikslas - suskirstyti mūsų valstybę į istoriškai susiklosčiusias baltų sritis, kurios jungtų vienos tarmės žmones, gyvenančius panašiose geografinėse ir ūkinėse sąlygose. Suprasdamas, kad dirbtinai sulipdytos apskritys nebus gyvybingos, autorius jų istoriniu pagrindu ėmė senąsias Lietuvos žemes. Antrą šio projekto privalumą galima rasti sutapatinant apskričių ribas su dabartinių rajonų

ar bent apylinkių ribomis, tik sustambinant. Tai leistų išvengti gyvenotojų pasimetimo ir sutaupyti nemažai lėšų. Apskričių ribos patikslinamos, remiantis etniniais savitumais, vienodu nuotoliu iki apskrities centro, bažnytiniais susiskirstymu ir kt. Beveik visuose ankstesniuose projektuose Pasvaliui buvo ruošiamas valsčiaus centro likimas. Projektų autoriai nepaisė, kad Panevėžio apskritis tampa vos ne didžiausia Lietuvoje, arba kad Biržai atsiduria pačiame apskrities kampe. Tuo tarpu Pasvalys turi neseniai patatytus administracinius pastatus, yra prie reikšmingiausio Lietuvai M-12 kelio. Š. Laužadžio projektas sumažintų administracinių respublikinio pavaldumo vienetų nuo 54 iki 24, beveik nesuardydamas jau esančių struktūrų. Mums įdomiausia, kaip jo projekte atrodė Šiaurės Lietuva. Autorius siūlo tris apskritys: Biržų, Pasvalio ir Joniškio. Pasvalio apskritin patektų beveik visas Pakruojo rajonas, išskyrus Žeimelio

valsčių. Tai senoji Žemgala.

Antai Kavarskas, ten gi Rozalimas.

Toj kryžkelėj vargstas, niekaip nerandu kas

kaltas, kad galvoj toks visko sumišimas.

krūtinėj ogi nieko suvartukas

(Jonas Žemkalnis

"Kryžkelė")

Tai mums simpatiškas, bet, ko gero, paskutinis projektas. Viršūnėse iš esmės viskas nuspręsta. Šis projektas nieko nepakeis. Bet vis dėlto malonu, kad Švenčionijos klubo pirmininkas nenaikino Pasvalio. Net gaila, kad ne jis mūsų atstovas aukštuose rūmuose. Gal ir būtų apgynęs. Kai bus panaikintas rajonas, dažnas klaus savęs, o kas kaltas, kad taip atsitiko... Tiek su Pasvaliu susijusių deputatų - ir negynė (o gal neapgynė?). ...Bet, gerbiamieji, patys matot, koks Respublikoje ir kai kuriose galvose sumišimas. Svarbu, kad priėmusiems tokį sprendimą krūtinėse - nieko. O kaltas? Suvartukas.

S. DIRSĖ

LAIŠKAI, ATSILIEPIMAI, NUOMONĖS

JUOKINATE, PONAI!

Aną vakarą klausausi, kaip televizijos laidoje grupė miestiečių gudročių svarsto kaimo reformą. Vienas pranašas svarsto, kad jei kaimas atsikratys kolūkių pirmininkų ir kitų specialistų, tai į kaimą atvažiuos iš miesto gydytojai, mokytojai ir kiti šviesuoliai, tapsiąs kaimas inteligentiškesnis. Sako, pirmininkai biją tokios inteligentų konkurencijos... Ak, ponai, nejuokinkit. Nelinksma.

A. JONĖNAS

ARSKAITĖT, KRIKŠČIONYS DEMOKRATAI?

"Tiesoje" (lapkričio 6 d.) perskaičiau pokalbį su Tėvu Stanislovu, pavadintą "Vargas nelojantiems šunims" - žodžiais iš Biblijos, skirtais pranašams, kurie, matydami atsili-nant nelygybę, neteisybę, kerštą, tyli. Tėvas Stanislovas, atsakydamas į korespondentės klausimą, ką jis galvo-jas apie jo konfratro, lagerių kanki-nio kunigo Alfonso Svarinsko tapimą deputatu, sako:

- Tėvą Alfonsą aš labai gerai pažįstu. Jis ne tik energingas, bet ir labai dievobaimingas. Kaip ir kiekvienas kunigas, per dieną jis mažiausiai 10 kartų sukalba paties Jėzaus išmokytą maldą "Tėve mūsų". Melsdamiesi mes prašome, bet kad

ką nors gautume, sąlyga viena - atleisti kaltininkams jų kaltes. Neabejoju, kad Tėvas Alfonsas, 10 kartų sukalbėjęs šią maldą ir paskui atėjęs į AT posėdžių salę, vadovaudamasis šia maldą, sugebės numaldyti tuos, kurie kviečia netikėti atgaila ir kerštauti. Aš labai džiaugiuosi, kad AT yra kunigas. Neabejoju, kad Tėvas Alfonsas pareikalaus sustabdyti kerštą ir atsiskaitymą, pra-bils apie dovanojimą ir atleidimą".

Ypač didelį įspūdį man padarė straipsnio mintys apie Evangelijos reikalavimus kunigui, pagal kuriuos kunigas turi elgtis taip, kaip ir Jėzus: ginti mažuosius ir silpnuosius, steigti nemokamas valgyklas alkstančiam, prieglaudą benamiui. Taip elgėsi visi šviesiausi Lietuvos kunigai: "Tai ne

politika, tai duonos padauginimas. Bet kai kunigui pasiūlo valdžios kėdę, ar jis pats pradeda į ją veržtis - tai jau viskas. Reikia pabėgti. Taip, kaip Jėzus" - sako Tėvas Stanislovas.

O. M.
Prašau mano pavardės neskelbti.

KVIEČIAMOTERYS

LDDP Žemaitijos zonos moterų iniciatyvinė grupė 1991 m. lapkričio 23 d. 11 val. kviečia visų rajonų atstoves susirinkti į Mažeikių partijos namus ir pasitarti dėl LDDP moterų sąjungos kūrimo. Moterys mano, kad visuomenė, į kurią einame, nėra gailėstinga, ir permainų metu kils daug problemų, kaip ginti moterų teisinę ir socialinę padėtį.

D. Filimonov

PATRIOTAS*"Italijoje parlamento narc išrinkta striptizo žvaigždė".**(Iš laikraščių)**Italijoje - ne vien Roma ir Piza.**Italijoje daug gerų daiktų...**Štai pavyzdžiui - viena žvaigždė striptizo**Parlamentą net pavertė tualetu.**O dabar jau ramiai, būdama išrinktoji,**Propaguoja sau seksą ir laisvą meilę.**Tai Italijoje... O mūsų parlamento artojai?**Ar parodys striptizą, kad varvėtų mums seilės?**Gal nors vienas, užmiršęs etikos mierą,**Palikęs tribūną po baisiai reikšmingų kalbų,**Vos pridengs save, jei tu pas poną premjerą**Taip, kad šlipsas premjero atisotų stulpu?**Abejoju. Bet patriotizmo dvasią**Girdžiu. Krebžda, lyg obuoly kirmėlė.**Mes iškelsime savą striptizo asą!**O iškėlę priversim visus jį mylėt.**Laikinai tik užleisdom italams lyderio vietą.**Laisvi, patriotiškai esam, lyg tokiais ir gimę.**Garantuojau, nustebins dar margą planetą**Mūs nauji, neeiliniai rinkimai!**Iš "Ogonioko" vertė
J. R. GARBIŠIUS***Toks mūsų gyvenimas****(Atkelta iš 1 psl.)**

klausėsi jo sumanymų, nušviestų šeimininkavimo laimės.

- Kiekvienas pagal savo protą renkasi, - mįslingai pasakė atsisveikinęs. Ir nesuprasi, ar giria, ar peikia.

Mąstė viešėti per Kazimierines, kaip įprasta, bet pasvaliečiams agronomams būtų labai gražu prisiminti, kad gruodžio 14 d. profesorius sukanka aštuoniasdešimt penkeri.

...IR SKANDALAI

Spalio 23 d. grupei deputatų, pedagogų, policijos komisariui dalyvaujant, rajono Tarybos pirmininkas Juozas Bagdonas pareiškė:

- Man buvo nemalonu sužinoti apie nekultūringą išpuolį prieš AT deputatus B. Genzelį, A. Ražauską ir kitus Ateities forumo renginio svečius, bet guodžiausi tuo, kad tai ne mūsų žmonės. Dabar, prieš deputatų sesiją surengtą piketą matydamas supratau, kad mes išsiauginsim savus ir netgi aršesnius. Aš galiu suprasti norą dar kartą priminti deputatams, kad vaikams labai reikia muzikos mokyklos, nors ne vienas deputatas kitaip ir ne-

manė. Bet aš pamačiau ne estetiškai lavinamus mokinius, o nekultūringą švilpimą, kaukimą, įžeidinėjimą. Mane pritrenkė iššaukiantis Pasvalio vidurinės mokyklos vaikams vadovavusios mokytojos Vaivos Venislovaitės elgesys. Kuo mes nusipelnėm šito? Kaip mokytoja galėjo duoti vaikams muzikos instrumentus triukšmui kelti, o ne menui kurti!? Man gėda už tai, kas įvyko, ir tikiuos, daug kam pikete dalyvavusių taip pat buvo gėda. Tai buvo chuliganizmo pamoka. Laukiu pedagogų reakcijos.

Nuomonė apie netikėtą skandalingą išsišokimą buvo išsakyta ir rajono Tarybos pirmininkui J. Bagdonui, ir Vileišio mokyklos pedagogų susirinkime, įvykusiame savo pačių iniciatyva, ir tos mokyklos tėvų susirinkime. Seni patyrę pedagogai prašė "Pasvaliečio" redakciją nepasakoti skaitytojams apie politinę įtampą mokykloje, apie kasdieninius incidentus, jų pačių buvusios auklėtinės, baigusios Vilniaus kultūros mokyklą, poelgius. Jie pilni kantrybės ir tikėjimo rasti kalbą su jaunąja kolege. Pagyvensim - pamatysim.

LAPKRIČIO MĖNESI*Palankios reikalams tvarkyti dienos: 10, 11, 15, 17, 20, 30**Padidinto traumatizmo dienos: 15, 18, 21, 24, 27, 28**Netinkamos kelionėms dienos: 16, 20, 28, 29**Dienos, kai labiau galimi konfliktai: 19, 20, 23, 24, 28**Emociniai palankios dienos: 16, 17, 26, 27, 29, 30***ŠEIMININKĖMS: DALIJAMĖS PATYRIMU****Burokėlių mišrainė**

Dabar pats metas sutvarkyti pradedančius gesti obuolius, šiltuose rūsiuose neišsilaikysiančias morkas, o ir šiaip pasiruošti mišrainių, kurias turėtume po ranka. Aš siūlau burokėlių mišrainę.

Produktai: 4 kg gurokėlių, 2 kg morkų, 2 kg svogūnų, 3 kg obuolių, 0,5 butelio aliejaus, 0,5 litro virinto vandens, pipirų, lauro lapų ir druskos pagal skonį.

Išvirti ir burokėlius ir morkas. Susmulkinti svogūnus ir užpylus aliejum patroškinti, kol suminkštės. Tada į puodą su svogūnais dedame nuluptus supjaustytus obuolius ir toliau troškiname, kol suminkštėja. Sudedame burokėlius ir morkas, užpilame vandens, dedame druskos, prieskonių ir dar truputį patroškink, karštą mišrainę dedame į stiklainius. Jei neturime dangtelių, galime aprišti polietileno plėvele. Iš recepte

nurodyto kiekio daržovių gauname apie 10 litrų mišrainės. Beje, pamiršau pasakyti, kad reikia troškinant rūpestingai maišyti. Skanu ne tik su mėsa ar žuvimi, bet ir su duona.

Silva

Mažiems ir seniems

Kai turiu nedaug laiko, verdu tokį virtinukų pakaitalą: išverdu vermišelius. Palikus truputėlį vandens, burokine tarka įtarkuoju (maždaug ketvirtadalį makaronų masės) balto sūrio, dar minutėlę paverdu maišydama, paskaninu sviestu. Vaikai labai mėgsta, o sugaištu tik penkias minutes. Pabandykite.

Liuda

Kviečiame išradingas šeimininkes pasidalinti savo patyrimu, kaip pigiai ir greit verstis šiais virtuvės krizės laikais.

Valė

Apie namines skruzdėles

Ne vienas Pasvalio daugiaaukščių namų gyventojas norėtų pirkti butą, atsikratęs mažomis naminėmis skruzdėlėmis. Bet kaip?

Butų pirkimu aktyviai domisi veiklūs žmonės, todėl patariame nežiopsoti ir lėtapėdžiams, o štai skruzdėlytėms radome keletą nuodų receptų, kuriuos būtų efektingiausia taikyti organizuotai, su kaimynais kartu.

Dviejose verdančio vandens stiklinėse ištirpinkite 3/4 stiklinės smulkaus cukraus ir šaukštą borakso (ieškokite vaistinėse). Į atšaldytą tirpalą įdėkite šaukštą medaus. Nuodus padėkite skruzdžių apgyventose vietose po 2-3 šaukštus įpylę į plastmasinius dangtelius.

Ilgesniam naudojimui labiau tiks toks receptas. Dviejose stiklinėse 60 laipsnių karštumo vandens iki visai ištirps išmaišykite trečdalį stiklinės glicerino, šaukštą borakso, stiklinę cukraus ir šaukštą medaus. Po keleto dienų skruzdėles pakartotinai "pavaišinkite".

Gydytojais dezinfekcininkai siūlo naudotis pramoniniais preparatais "Laforeks", "Anfar-1", "Anfar-2", "Anfar-3". Sėkmės!

SPORTAS**Deja,
ne tie...**

Lietuvių sportininkų pozicijos pasauly gerėja. Džiugi žinia pasiekė ir futbolininkus: artimiausiu metu Lietuva taps FIFA nare. Todėl smarkiau susidomėjom futbolu, Lietuvos pirmenybėmis.

"Pasvaliečio" sporto apžvalgininko mūsų miesto sirgaliai nustebe teiraujasi, kodėl garbingi rajono žmonės nežaidžia "Svalios" komandoje, o pasirinkę Vilniaus klubus. Atsakingai patikrinę faktus, pranešame, kad rezultatyviausias "Panerio" žaidėjas E. Trinkūnas (5 įvarčiai) ir "Žalgirio" R. Stonkus (4 įvarčiai), deja, ne mūsų visų pažįstami gerbiami pasvaliečiai.

**SPAUSDINAME ĮVAIRIAS
NUOMONES, NEBŪTINAI
SUTAMPANČIAS
SU REDAKCIJOS NUOSTATOMIS****L. e. red. pareigas
R. Butėnienė**

Leidėjas: laikraščio taryba. Ofsetinė spauda 0,5 spaudos lanko. Tiražas 2000 egz.

Rinko ir spausdino "Varsos" spaustuvė, 235319 Panevėžys, Beržų 52.

Redakcijos adresas: 235250 Pasvalys, Vilniaus g. 5, telef. 5-13-75.

SL - 654

Nr. kaina 30 kap. Užsakymo Nr. 4958